

Практическая значимость. Как практический вывод отмечено необходимость государственной поддержки в отношении методологического и институционального обеспечения инвестиционной деятельности фермерства, как семейной формы ведения аграрного предпринимательства. Илл.: 2. Библиогр.: 21.

Ключевые слова: конкурентоспособность, фермерское хозяйство, инвестиционная деятельность как инструмент, формирования и повышения конкурентоспособности фермерского хозяйства, финансовая государственная поддержка украинских фермеров.

Авраменко Юлия Алексеевна - младший научный сотрудник отдела предпринимательства, кооперации и агропромышленной интеграции, ННЦ «Институт аграрной экономики» (г. Киев, ул. Героев Оборона, 10)
E-mail: avramenko.yuliya@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 27.11.2017 р.

Фахове рецензування: 01.12.2017 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Авраменко Ю. О. Інвестиційна діяльність як інструмент підвищення конкурентоспроможності фермерських господарств / Ю. О. Авраменко // Економіка АПК. - 2018. - № 1. - С. 84.

*

УДК 666.791

Ю.О. ГІРЕНКО, молодший науковий співробітник

Інвестиційне забезпечення модернізації хмелярських підприємств в Україні

Мета статті - проаналізувати сучасний стан інвестиційного забезпечення модернізації хмелярських підприємств в Україні та визначити його прогностичні параметри при запровадженні запропонованої системи заходів.

Методика дослідження. У процесі дослідження було використано методи: аналізу - для визначення основних чинників, що впливають на стан інвестиційного забезпечення модернізації хмелярських підприємств; синтезу - для з'ясування взаємозв'язків між чинниками внутрішнього і зовнішнього середовища підприємств; моделювання - для формування сценаріїв розвитку процесу інвестування; екстраполяції та розрахунково-конструктивний - для визначення прогностичних параметрів інвестиційного забезпечення; графічний - для наочності зображення одержаних результатів; абстрактно - логічний - для узагальнення результатів дослідження й формування висновків.

Результати дослідження. Проаналізувавши сучасний стан інвестиційного забезпечення модернізації хмелярських підприємств в Україні та визначивши ключові фактори, які на нього впливають, розроблено систему заходів щодо поліпшення процесу інвестування вітчизняних хмелярів. Побудову прогностичних параметрів інвестування модернізації хмелярських підприємств здійснювали за стратегічними цілями в трьох площинах: оптимістичній, песимістичній і реалістичній.

Елементи наукової новизни. Одержали подальший розвиток методичні аспекти аналізу та прогнозування інвестиційного забезпечення модернізації хмелярських підприємств, що ґрунтуються на класичній методиці дослідження поведінки суб'єктів господарювання.

Практична значущість. Полягає у формуванні системи заходів щодо поліпшення інвестиційного забезпечення хмелярських підприємств в Україні для активізації й посилення розвитку процесу модернізації останніх. Табл.: 6. Рис.: 1. Бібліогр.: 12.

Ключові слова: підприємство, виробничі ресурси, інвестиційне забезпечення, модернізація, вирощування хмелю.

Гіренко Юрій Олександрович - молодший науковий співробітник відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення, ННЦ «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)
E-mail: girenko@gmail.com

Постановка проблеми. Хмелярська галузь в Україні ще кілька десятиліть тому була високорозвиненим напрямом сільськогоспо-

дарського виробництва. Підтвердженням цьому були значні продуктивні площі та висока прибутковість. Але з об'єктивних причин протягом останнього часу ситуація ґрунтовно вирощування культури хмелю в дер-

© Ю.О. Гіренко, 2018

жаві значно погіршилася. Так, лише за період із 2005 по 2015 рік, загальні площі хмільників скоротилися з 665 до 187 га, розмір валового збору - з 4700 до 2174 ц, а кількість господарств - із 46 до 6. Відбулися негативні зміни і в економічних розрахунках [1]. Враховуючи суттєву щорічну потребу вітчизняного ринку в хмелярській продукції (у межах 100 т), а також те, що значна частина від цих загальних обсягів хмелесировини має іноземне походження, вважаємо актуальним у запропонованій статті проаналізувати можливість підвищення конкурентоспроможності вітчизняних хмелярських підприємств за рахунок інвестицій у їхнє матеріально - технічне переоснащення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджували та пропонували власні розробки щодо можливих шляхів підвищення конкурентоспроможності роботи хмелярських підприємств вітчизняні й зарубіжні вчені, серед них: Ю.І.Савченко, Т.С.Муляр, А.В.Проценко, Т.Ю. Приймачук, Р.І.Рудик, Г.М. Милоста, А.Анон [9], D.Sugier [10], L. Kettner [11], Н.Kohlmann [12] та ін.

Мета статті - проаналізувати існуючу ситуацію й окреслити перспективи на майбутні періоди стосовно інвестиційного забезпечення модернізації вітчизняних хмелярських підприємств.

Виклад основних результатів дослідження. Нинішній стан інноваційно-інвестиційного забезпечення підприємств галузі хмелярства не сприяє розвитку в них процесів модернізації, що негативно позначається на економічній ефективності виробництва продукції, розширенні її асортименту, а також поліпшенню якості та підвищенню конкурентоспроможності. Основними причинами низької активності інвесторів в хмелярстві є:

недосконалість чинної нормативно-правової бази, що регулює інвестиційні відносини, в тому числі й у сфері залучення іноземного капіталу, судової та виконавчої влади. Потребує доопрацювання система стимулювання й захисту вкладів інвесторів на предмет прозорості (відсутність подвійного тлумачення норм законодавства), надійності (гарантування дотримання законності всіма учасниками інвестиційного процесу), недопущення корупції та зменшення рівня бюрократизації;

відсутність практичної реалізації державної стратегії інвестиційного забезпечення

суб'єктів аграрного сектора й галузі хмелярства зокрема. Інвестиційні можливості місцевих (регіональних) державних бюджетів обмежені, тому необхідним є консолідація зусиль усіх ланок і сфер виробництва, соціуму, органів державної влади та управління [5]. При цьому державні кошти доцільно надавати хмелярам із розрахунку на одиницю площі насаджень хмелю, виходячи з досягнутого рівня його врожайності (для оцінювання рівня використання виробничого потенціалу), прибутковості (для врахування ступеня економності й раціональності витрат коштів у процесі виробництва) та якості (на предмет відповідності стандартам);

недосконалість амортизаційної й фінансово-кредитної політики держави щодо хмелярів, нерозв'язаність проблеми іпотеки. Наприклад, хмелярам у країнах Євросоюзу надають кредити під 3 - 4 % річних, або пільгові - під менш як 2 %. Придбання техніки, засобів захисту рослин, мікроелементів, добрив здійснюється за рахунок безвідсоткового кредиту;

висока капітало- і трудомісткість виробництва продукції, високий ступінь зношення основних засобів, низький рівень забезпечення фахівцями з вищою освітою відповідного напрямку й практично відсутність матеріального стимулювання до продуктивної праці, технології виробництва у переважній більшості суб'єктів господарювання не відповідають вимогам Європейських регламентів, а садивний матеріал низької якості (за результатами інвентаризації хмелевих насаджень комісією Інституту сільського господарства Полісся НААН встановлено, що у більш як 30 % випадків плантації експлуатуються понад 20 років, зрідженість на них рослин досягає 30 % і майже всі вони інфіковані різними збудниками хвороб [6]). Отже, необхідне запровадження у виробничий процес хмелепідприємств відповідної системи заходів, зокрема: оновлення спеціалізованої техніки для посадки й догляду за насадженнями хмелю, застосування сучасних хмелезбиральних комбайнів, заміна технології вирощування культури, використання лише оздоровленого садивного матеріалу зареєстрованих сортів і періодичне оновлення хмеленасаджень, розробка та застосування дієвої системи мотивації персоналу тощо;

низький рівень дохідності хмелярів унаслідок, передусім, нееквівалентного обміну з підприємцями інших сфер виробництва. Го-

ловним системоутворювальним фактором підвищення інвестиційної привабливості хмелярських підприємств має стати ціновий механізм, який нині не забезпечує економічного інтересу до високоефективної діяльності [2].

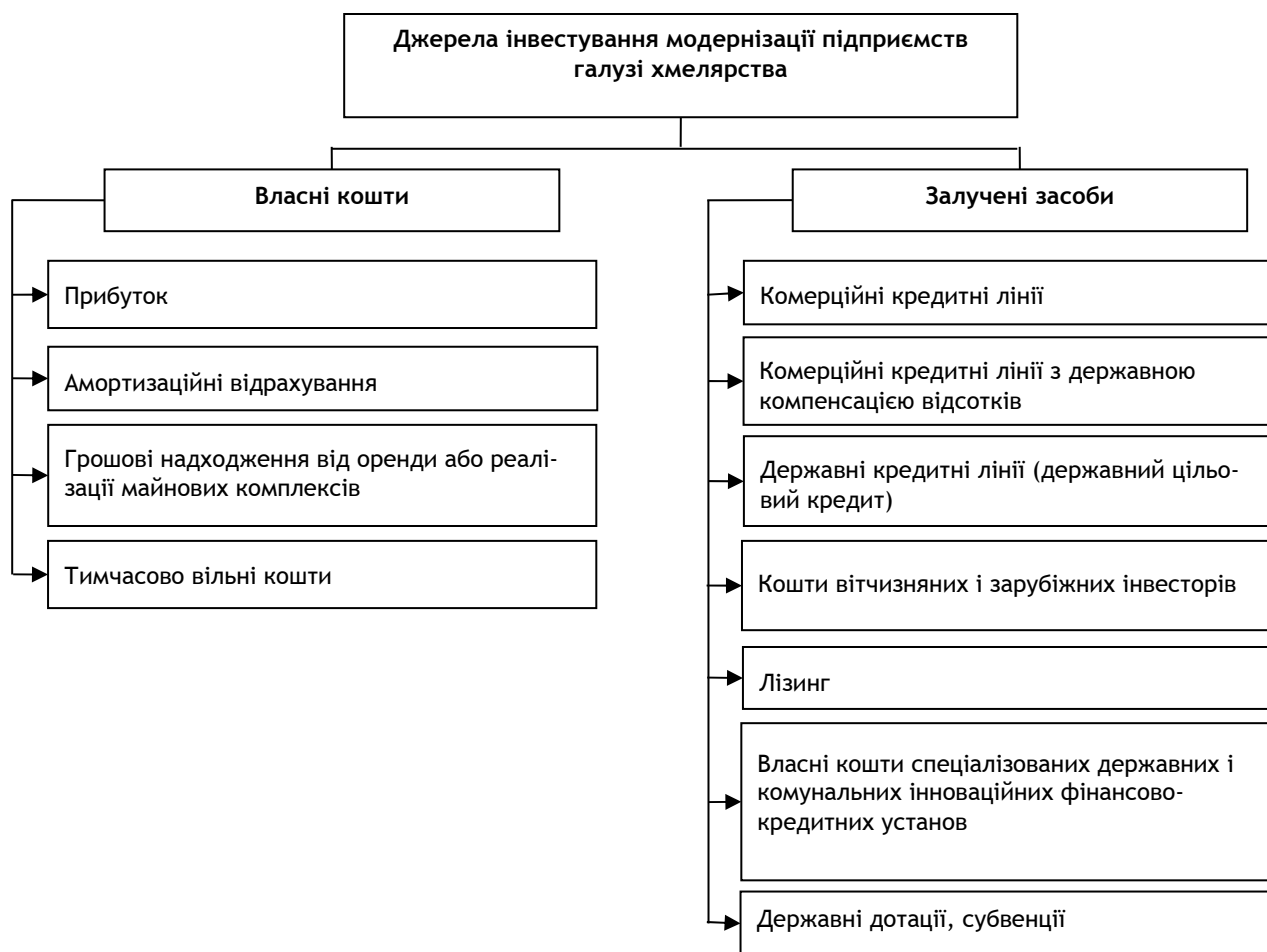
Модель ціноутворення на продукцію хмелярів, на наш погляд, повинна передбачати: формування цін ринковим способом, виходячи з дії законів попиту й пропозиції;

запровадження державою практики гарантованих або інтервенційних цін як основного інструменту державного регулювання процесу формування останніх;

забезпечення паритетності цін на продукцію хмелярських підприємств і ресурси, які використовуються в галузі;

встановлення оптимального співвідношення цін на продукцію хмелярів та виробу з хмелю (пиво, продукція фармацевтичної, косметичної й інших галузей), із метою пропорційного перерозподілу кінцевого продукту [7].

Отже, для активізації та розвитку процесів модернізації підприємств галузі хмелярства необхідним є залучення коштів з усіх можливих джерел інвестування. Згідно із Законами України «Про інвестиційну діяльність» (ст. 10), «Про інноваційну діяльність» (ст. 18), а також існуючою нині в світі практикою джерелами інвестування модернізації підприємств галузі хмелярства можуть бути такі (рис.).

Джерела інвестування модернізації підприємств галузі хмелярства

Джерело: Розроблено на основі [3, 4].

Даний поділ джерел інвестування є умовним, оскільки забезпечення розвитку підприємств на основі їх модернізації вимагає застосування й внутрішніх, і зовнішніх інвестицій. Придбання хмелярами інноваційної спеціалізованої техніки для виробництва продукції, нових високопродуктивних сортів рослин, засобів їх захисту, добрив та інших матеріалів,

інноваційне оновлення людського капіталу й системи управління виробничо-збутовою діяльністю потребує інвестицій в обсязі, якого немає у даних суб'єктів господарювання. З іншого боку, залучення зовнішніх інвестицій у виробничий процес стане можливим лише в результаті поліпшення інвестиційної привабливості хмелепідприємств.

Таким чином, авторський підхід до інвестиційного забезпечення модернізації підприємств галузі хмелярства полягає у залученні до даного процесу не лише хмелевиробників, а також й пивоварних, фармацевтичних, косметичних підприємств, державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ та інших інвесторів. При цьому держава має бути не лише суб'єктом інвестування, а й гарантом прозорості ведення бізнесу, дотримання всіма учасниками вимог чинного законодавства, міжнародних договорів, Європейських регламентів щодо якості сировини, технології виробництва продукції.

Визначення прогностичних параметрів інвестування модернізації хмелярських підприємств здійснювали на період до 2025 року за стратегічними цілями, зокрема: модернізація виробничих ресурсів, технологій; модернізація системи організації праці та управління виробництвом; модернізація системи маркетингу. Для чого використовували метод екстраполяції й розрахунково-конструктивний. Розрахунки проводили в трьох площинах:

1. Оптимістичний сценарій розвитку процесу інвестування - передбачає суттєве збільшення суми інвестицій у вирощування, переробку (в гранули, екстракти) та реалізацію хмелю, що зумовлено запровадженням практики державної компенсації відсотків за комерційними кредитними лініями, наданням державних цільових кредитів,

державних дотації, субвенції хмелярам, надходженнями коштів від спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ, вітчизняних та зарубіжних інвесторів поряд із власними коштами підприємств галузі хмелярства. Це сприятиме тому, що матеріально-технічна база, людський капітал, система організації праці й управління виробництвом будуть модернізовані, кількість хмелярських підприємств наблизиться до рівня 2005 року, а площі під даною культурою зростуть у цілому по Україні в 2,5 рази;

2. Песимістичний сценарій - сума інвестицій у виробництво продукції підприємств галузі хмелярства хоча і зросте, проте суттєво не змінить стан інноваційного оновлення їх виробничого потенціалу, оскільки «левова» частка інвестицій - це власні кошти хмелярів. Як наслідок, кількість підприємств та площа під насадженнями хмелю залишаться на рівні, близькому 2015 року.

3. Реалістичний сценарій - збільшення суми інвестицій у модернізацію виробничо-збутової діяльності хмелярських підприємств має помірний характер. Державна підтримка розвитку галузі хмелярства разом із надходженнями коштів від вітчизняних і зарубіжних інвесторів балансує з власними коштами хмелярів, що сприятиме розвитку інноваційних процесів у підприємствах, збільшенню кількості функціонуючих суб'єктів господарювання та нарощуванню площі насаджень хмелю (табл. 1).

1. Прогноз інвестицій в основні засоби хмелярських підприємств, тис. грн

Показник	Рік			2020 р. до 2015 р., разів	2025 р. до 2015 р., разів
	2015	2020	2025		
Сценарій 1 (оптимістичний)					
У цілому по Україні	27286	180037	460348	6,60	16,87
У т.ч. в Житомирській області	20931	162129	430430	7,75	20,56
Сценарій 2 (песимістичний)					
У цілому по Україні	27286	37299	48099	1,37	1,76
У т.ч. в Житомирській області	20931	28611	36894	1,37	1,76
Сценарій 3 (реалістичний)					
У цілому по Україні	27286	116001	251072	4,25	9,20
У т.ч. в Житомирській області	20931	104907	233662	5,01	11,16

Джерело: Сформовано автором.

За реалістичного сценарію ріст суми інвестицій в основні засоби хмелярів забезпечить у 2020 році значення показника 116,0 млн грн у цілому по Україні й 104,9 млн грн у Житомирській області, а в 2025 році - відповідно 251,1 і 233,7 млн грн. Отже, вже у 2020 році хмелевиробники змо-

жуть оновити силові й робочі машини для посадки та догляду за насадженнями хмелю, а в 2025 році - застосовувати сучасні високопродуктивні хмелезбиральні комбайни. Адже, як показує практичний досвід, через недостатній рівень забезпеченості спеціалізованою технікою чи високий ступінь її зно-

шення не дотримуються технологічні вимоги до вирощування культури, що призводить до втрат урожаю, погіршення якості хмелю й підвищення його собівартості.

Крім того, об'єднавшись у сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, хмелярі матимуть змогу придбати холодильне устаткування з регульованим газовим середовищем для зберігання зібраного врожаю, спеціалізоване обладнання для переробки хмелесировини у гранули, екстракти. Це сприятиме розв'язанню проблеми швидкого окислення альфа - кислот хмелю, розширення ринків його збуту та збільшення грошових надходжень підприємства при реалізації продукції за вигідними для виробників цінами.

Щодо суми інвестицій у матеріальні ресурси (оборотні засоби сфери виробництва) хмелярських підприємств, то за результатами дослідження встановлено, що вона збільшиться в межах 1,9 - 17,3 раза в цілому

по Україні й 1,9 - 22,0 разів у Житомирській області (табл. 2).

За умови реалістичного сценарію виробники матимуть змогу в 2020 році придбати та застосовувати якісні засоби захисту хмелю, спеціалізовані мікроорганізми для підвищення його врожайності, безвірусний посадковий матеріал. Стане можливим впровадження у виробництво технології вирощування саджанців за допомогою культури *in vitro*, що забезпечить вирощування оздоровленого садивного матеріалу зареєстрованих сортів в обсягах виробничої потреби. При цьому високопродуктивні промислові хмільники створюватимуть за скороченим терміном (за 1 рік). Зникне необхідність у розсадниках для дорощування хмелю, що позитивно впливатиме на біологію рослини, адже не відбуватиметься її механічного травмування при пересаджуванні, не обриватиметься її стрижневий корінь [8].

2. Прогноз інвестицій у матеріальні ресурси хмелярських підприємств, тис. грн

Показник	Рік			2020 р. до 2015 р., разів	2025 р. до 2015 р., разів
	2015	2020	2025		
Сценарій 1 (оптимістичний)					
У цілому по Україні	6115	40013	106066	6,54	17,34
У т.ч. в Житомирській області	4632	36822	101745	7,95	21,97
Сценарій 2 (песимістичний)					
У цілому по Україні	6115	8579	11514	1,40	1,88
У т.ч. в Житомирській області	4632	6498	8721	1,40	1,88
Сценарій 3 (реалістичний)					
У цілому по Україні	6115	26450	59482	4,33	9,73
У т.ч. в Житомирській області	4632	23826	55233	5,14	11,92

Джерело: Сформовано автором.

Результати прогнозування суми інвестицій у людський капітал показують, що вона протягом 2015 - 2025 років збільшиться в

межах 2,0 - 17,3 раза в цілому по Україні й 2,0 - 22,8 раза у Житомирській області (табл. 3).

3. Прогноз інвестицій у людський капітал хмелярських підприємств, тис. грн

Показник	Рік			2020 р. до 2015 р., разів	2025 р. до 2015 р., разів
	2015	2020	2025		
Сценарій 1 (оптимістичний)					
У цілому по Україні	1963	13114	33909	6,68	17,28
У т.ч. в Житомирській області	1429	12079	32533	8,45	22,77
Сценарій 2 (песимістичний)					
У цілому по Україні	1963	2928	3830	1,49	1,95
У т.ч. в Житомирській області	1429	2132	2789	1,49	1,95
Сценарій 3 (реалістичний)					
У цілому по Україні	1963	8720	18985	4,44	9,67
У т.ч. в Житомирській області	1429	7816	17661	5,47	12,36

Джерело: Сформовано автором.

За реалістичним сценарієм збільшення суми інвестицій у людський капітал хмелярських підприємств забезпечить у 2020 році

можливість запровадження в діяльність хмелярів системи постійного реального (а не лише на папері) самовдосконалення, по-

ліпшення професійних знань, умінь і навичок. Як показує досвід кращих хмелярських підприємств світу, якісне зростання людського капіталу забезпечується функціонуванням системи мотивації персоналу - матеріальним заохоченням за здобування й використання у процесі діяльності одержаних знань. Тобто, середній розмір грошової винагороди (заробітної плати) працівників вітчизняних хмелярських підприємств зростає

у 2020 році порівняно з 2015 роком на 43,7 тис. грн, або в 4,4 раза і становитиме 56,4 тис. грн на рік, а в 2025 році проти 2015-го - на 110,2 тис. грн, або в 9,7 раза й дорівнюватиме 122,9 тис. грн, що з розрахунку на місяць становить 10,2 тис. грн.

Прогнозні параметри інвестицій у маркетингову діяльність хмелярських підприємств наведено в таблиці 4.

4. Прогноз інвестицій у маркетингову діяльність хмелярських підприємств, тис. грн

Показник	Рік			2020 р. до 2015 р., разів	2025 р. до 2015 р., разів
	2015	2020	2025		
Сценарій 1 (оптимістичний)					
У цілому по Україні	2217	14424	38878	6,51	17,54
У т.ч. в Житомирській області	1770	13430	37520	7,59	21,20
Сценарій 2 (песимістичний)					
У цілому по Україні	2217	2969	4028	1,34	1,82
У т.ч. в Житомирській області	1770	2370	3216	1,34	1,82
Сценарій 3 (реалістичний)					
У цілому по Україні	2217	9480	21700	4,28	9,79
У т.ч. в Житомирській області	1770	8690	20368	4,91	11,51

Джерело: Сформовано автором.

За реалістичним сценарієм збільшення суми інвестицій у маркетингову діяльність підприємств забезпечить у 2020 році можливість хмелярським господарствам модернізувати систему формування попиту на продукцію і систему стимулювання її збуту. Зокрема, в першому напрямі стане можливим здійснення хмелярами (спеціалізованими організаціями на умовах укладеного договору) маркетингових досліджень на предмет виявлення потреб (у тому числі й латентних) потенційних споживачів продукції, ступеня еластичності попиту за ціною на внутрішньому та зовнішньому ринках, проведення рекламних, PR - заходів тощо. В другому напрямі стане можливим удоскона-

лення політики ціноутворення на хмелепродукцію забезпеченням її гнучкості - швидкої адаптації до зміни чинників внутрішнього й зовнішнього середовища підприємств, кон'юнктури ринку, стадій життєвого циклу товару (хмелепродукції), оновлення його асортименту та ін. Крім того, у хмелярів з'явиться можливість розбудови власної торгової мережі, об'єднавшись в обслуговуючі (збутові чи багатофункціональні) сільськогосподарські кооперативи.

Щодо суми інвестицій в організацію й управління виробництвом хмелярських підприємств, то її прогнозні параметри на період 2015 - 2025 років наведено в таблиці 5.

5. Прогноз інвестицій в організацію та управління виробництвом хмелярських підприємств, тис. грн

Показник	Рік			2020 р. до 2015 р., разів	2025 р. до 2015 р., разів
	2015	2020	2025		
Сценарій 1 (оптимістичний)					
У цілому по Україні	790	5734	15729	7,26	19,92
У т.ч. в Житомирській області	715	5559	15470	7,77	21,63
Сценарій 2 (песимістичний)					
У цілому по Україні	790	1083	1464	1,37	1,85
У т.ч. в Житомирській області	715	981	1326	1,37	1,85
Сценарій 3 (реалістичний)					
У цілому по Україні	790	3723	8601	4,71	10,89
У т.ч. в Житомирській області	715	3597	8398	5,03	11,74

Джерело: Сформовано автором.

За реалістичним сценарієм збільшення суми інвестицій в організацію та управління виробництвом підприємств галузі хмелярства забезпечить у 2020 році можливість здійснити інноваційне оновлення методів, стилю й філософії управління як персоналом, так і господарською діяльністю в цілому; реалізувати комплекс заходів щодо якісного поліпшення системи планування, організації та контролю праці й виробництва; запровадити, або якісно оновити, виходячи з прак-

тичного досвіду кращих хмелярських підприємств світу в поєднанні з регіональними ментальними особливостями, систему традицій і цінностей роботи, механізм самоконтролю та самодисципліни персоналу.

Загальна сума інвестицій на модернізацію підприємств галузі хмелярства протягом 2015 - 2025 років за оптимістичним сценарієм у цілому по Україні зросте на 616,6 млн грн, або у 17,1 раза й становитиме 654,9 млн грн (табл.6).

6. Прогноз загальної суми інвестицій на модернізацію підприємств галузі хмелярства, тис. грн.

Показник	Рік			2020 р. до 2015 р., разів	2025 р. до 2015 р., разів
	2015	2020	2025		
Сценарій 1 (оптимістичний)					
У цілому по Україні	38370	253322	654931	6,60	17,07
У т.ч. в Житомирській області	29477	230019	617698	7,80	20,96
Сценарій 2 (песимістичний)					
У цілому по Україні	38370	52857	68935	1,38	1,80
У т.ч. в Житомирській області	29477	40592	52946	1,38	1,80
Сценарій 3 (реалістичний)					
У цілому по Україні	38370	164374	359841	4,28	9,38
У т.ч. в Житомирській області	29477	148836	335322	5,05	11,38

Джерело: Сформовано автором.

За реалістичним сценарієм загальна сума інвестицій на модернізацію хмелепідприємств у цілому по Україні у 2020 році зросте на 126,0 млн грн порівняно з 2015 роком, у підприємствах Житомирській області, збільшиться на 119,4 млн грн.

Висновки. Активізація інвестиційних процесів у галузі хмелярства залученням для здійснення модернізації коштів хмеле-

виробників та інших вітчизняних і зарубіжних інвесторів, а також активна участь держави не лише як регулятора інвестиційних відносин та гаранта дотримання законності всіма учасниками інвестиційного процесу, а й інвестора, забезпечить підвищення економічної ефективності виробництва хмелепродукції та конкурентного статусу хмелярських підприємств.

Список бібліографічних посилань

1. Гіренко Ю. О. Ефективність виробництва хмелю в Україні / Ю. О. Гіренко // Економіка АПК. - 2017. - № 2. - С. 83-88.
2. Демчук Н. І. Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств / Н. І. Демчук // Агросвіт - 2016 - №24. - С. 21-26.
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р № 1560-XII (зі змінами). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р № 40-IV (зі змінами). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Кісіль М.І. Стратегічні напрями інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства / М.І. Кісіль [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znptdau/2012_2_4/18-4-32.pdf.
6. Савченко Ю. І. Оцінка економічності розвитку хмелярства / Ю. І. Савченко, Т. Ю. Приймачук, Т. Ю. Сітнікова // Вісн. аграр. науки. - 2011. - № 1. - С. 56-59.
7. Тринько Р. І. Діагностика інвестиційних процесів в аграрній сфері: теорія, методика, практика: моногр. / Р. І. Тринько, Н. І. Біляк. - Львів, 2006. - 230 с.
8. Хміль потрібно не саджати, а вирощувати. [Електронний ресурс] // Аграрний тиждень. Україна. - Режим доступу: <http://a7d.com.ua>.
9. Anon A. Hopfen - Rundschau / A. Anon // Wolncach. -1991. -Т. 42. -№ 3. - Р. 28-31.
10. Sugier D. // Evaluation of the macro - element nutritional state of hops on the basis of the chemical analyses of leaves and soil / D. Sugier, C. Szewczuk // Lublin, 2002. - University of Agrikulture. - P. 87-96.
11. Kettner, L. Hallertauer Hopfenbau / L. Kettner. -Mainburbug,1976. - P. 67.
12. Kohlmann, H. Der Hopfen / H. Kohlmann, A. Kastner // Wolnzach. 1975. - P. 14.
13. Лупенко Ю.О. Інвестування розвитку сільського господарства / Ю.О. Лупенко, Є.І. Лупенко // Економіка АПК. - 2008. - № 12. - С. 59-62.

Hirenko Yu.O. Investment provision of modernization of hop enterprises in Ukraine

The purpose of the article is to analyze the current state of investment provision of modernization of hop enterprises in Ukraine and determine its forecast parameters in terms of implementing the proposed system of measures.

Research methodology. In the research process the following methods have been used: analysis - to determine the main factors influencing the state of investment provision for modernization of hop enterprises; synthesis - to find out the relations between the factors of the internal and external environment of enterprises; modeling - to create scenarios for the investment process development; extrapolation and calculation-constructive - to determine the forecast parameters of investment provision; graphic - to visualize the obtained results; abstract and logical - to generalize the research results and form the conclusions.

Research results. After analyzing the current state of investment provision of modernization of hop enterprises in Ukraine and identifying the key influence factors, a system of measures has been developed to improve the investment process of domestic hoppers. Formation of forecast investment parameters for the modernization of hop enterprises has been made for strategic goals in three directions: optimistic, pessimistic and realistic.

Elements of scientific novelty. The methodological aspects of analysis and forecasting of investment provision of modernization of hop enterprises, based on the classical method of studying the behavior of business entities, have been get further development.

Practical significance lies in the formation of a system of measures to improve the investment provision of hop enterprises in Ukraine in order to intensify and strengthen the development of their modernization process. Tabl.: 6. Figs.: 1. Refs.: 12.

Keywords: enterprise, production resources, investment provision, modernization, hop production.

Hirenko Yuri Oleksandrovych - junior research fellow of the department of development of investment and material and technical provision NSC "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony st., Kyiv)
E-mail: gireenko@gmail.com

Гиренко Ю.А. Инвестиционное обеспечение модернизации хмелеводческих предприятий в Украине

Цель статьи - проанализировать современное состояние инвестиционного обеспечения модернизации хмелеводческих предприятий в Украине и определить его прогнозные параметры при внедрении предложенной системы мер.

Методика исследования. В процессе исследования были использованы методы: анализа - для определения основных факторов, влияющих на состояние инвестиционного обеспечения модернизации хмелепредприятий; синтеза - для выяснения взаимосвязей между факторами внутренней и внешней среды предприятий; моделирования - для формирования сценариев развития процесса инвестирования; экстраполяции и расчетно-конструктивный - для определения прогнозных параметров инвестиционного обеспечения; графический - для наглядности изображения полученных результатов; абстрактно - логический - для обобщения результатов исследования и формирования выводов.

Результаты исследования. Проанализировав современное состояние инвестиционного обеспечения модернизации хмелеводческих предприятий в Украине и определив ключевые факторы, которые на него влияют, разработана система мероприятий по улучшению процесса инвестирования отечественных хмелеводов. Построение прогнозных параметров инвестирования модернизации хмелепредприятий осуществляли со стратегическими целями в трех плоскостях: оптимистической, пессимистической и реалистической.

Элементы научной новизны. Получили дальнейшее развитие методические аспекты анализа и прогнозирования инвестиционного обеспечения модернизации хмелеводческих предприятий, основанных на классической методике исследования поведения субъектов хозяйствования.

Практическая значимость. Заключается в формировании системы мер по улучшению инвестиционного обеспечения хмелеводческих предприятий в Украине для активизации и усиления развития процесса модернизации последних. Табл.: 6. Илл.: 1. Библиогр.: 12.

Ключевые слова: предприятие, производственные ресурсы, инвестиционное обеспечение, модернизация, выращивание хмеля.

Гиренко Юрий Александрович - младший научный сотрудник отдела инвестиционного и материально-технического обеспечения, ННЦ «Институт аграрной экономики» (г. Киев, ул. Героев Обороны, 10)
E-mail: gireenko@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 01.12.2017 р.

Фахове рецензування: 14.12.2017 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Гіренко Ю. О. Інвестиційне забезпечення модернізації хмелярських підприємств в Україні / Ю. О. Гіренко // Економіка АПК. - 2018. - № 1. - С. 92.

* * *